

**M U N I
L A W**

Nástin právní úpravy místní (obecní) správy v kontextu jejího vývoje

MV919K Místní správa (seminář)

Tomáš Svoboda

Zřízení obecní království Českého

– Počátek MS = „**Stadionovo prozatímní obecní zřízení**“

- Prozatímní zákon obecní ze 17. března 1849 (č. 170 ř. z.)
- **Prvním obecní zřízením** pro předlitavsko
- Jinde i dříve (Francie, Belgie)

- Výsledek **revolučních let 1848-1849** = demokratizace, samospráva
- (Základní zásada: „*Základem svobodného státu je svobodná obec*“)

- Jenže tzv. **silvestrovskými patenty** z 31. prosince 1851 (č. 2 a 3 ř. z. z r. 1852)
- = Zrušení Stadionovy ústavy = **nástup „neoabsolutismu“**
- (V rovině obecního zřízení omezování samosprávy)

Zřízení obecní království Českého

– Další vývoj

- Císařský patent z 24. dubna 1859, č. 58 ř. z., kterým byl vydán **říšský zákon obecní**
- (Ale z většiny nenabyl účinnosti)

- Liberalizace = vydání **tzv. únorové ústavy** (patenty z 26. února 1861, č. 20–22 ř. z.).
- Na to navazuje **říšský rámcový zákon obecní z r. 1862 a následná zemská obecní zřízení z let 1863 a 1864:**
 - Pro Čechy **zákon z 16. dubna 1864, č. 7 zem. zák.**, jímžto se vydává zřízení obecní a řád volení v obcích
 - Pro Moravu **zákon z 15. března 1864, č. 4 zem. zák.**, jímžto se vydává řád obecní a řád volení v obcích
 - Pro Slezsko **zákon z 15. listopadu 1863, č. 17 z. z. slez.**, jímžto se vydává řád obecní a řád volení v obcích

- **Podobné principy**, byť různě naplněny (např. v Čechách okresy, jinde ne)

Zřízení obecní království Českého

- Zákon č. 7 ze dne 16. dubna 1864 zemského zákoníku pro království České, **jímžto se vydává zřízení obecní a řád volení v obcích:**
 - *Zřízení obecní království Českého („Obecní zřízení z roku 1864“)*
 - *Řád volení v obcích království Českého*
- *Otevřte si obecní zřízení z roku 1864 dle odkazu*

Zřízení obecní království Českého

– Otázky pro seminář:

- 1) Kdo je občanem obce?
- 2) Jaké jsou orgány obce?
- 3) Kolik členů má „zastupitelstvo“ obce?
- 4) Jakou mají obce působnost?
- 5) Kdo to jsou tzv. virilisté?
- 6) Může obec znemožnit pobyt osoby na jejím území?
- 7) Jaké lze (dle tohoto předpisu) ukládat tresty?
- 8) Jaký je vztah obcí k okresům?
- 9) Mohly obce zřizovat obecní policii?
- 10) Do kdy platilo toto obecní zřízení platilo a proč?

Zřízení obecní království Českého

– Vývoj po 1918

- **Recepce** - zákon č. 11/1918 Sb., o zřízení samostatného státu československého
- Ale řada novelizací

- **Dále zejména:**
- **Zákon č. 126/1920 Sb. z. a n., o zřízení župních a okresních úřadů v republice Československé (tzv. župní zákon)**
- **Zákon č. 125/1927 Sb. z. a n., o organizaci politické správy**

Zákon č. 69/1967 Sb., o národních výborech

– Vývoj po 1945

- Vyhláška ministra vnitra č. 43/1945 Sb., o platnosti ústavního dekretu presidenta republiky č. 18/1944 Úř. věst. čsl., o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění
- Dekret presidenta republiky č. 121/1945 Sb., o územní organizaci správy, vykonávané národními výbory
- Zákon č. 280/1948 Sb., o krajském zřízení
- Ústavní zákon č. 12/1954 Sb., o národních výborech
- Zákon č. 13/1954 Sb., o národních výborech
- Zákon č. 36/1960 Sb., o územním členění státu
- Zákon č. 65/1960 Sb., o národních výborech
- **Zákon č. 69/1967 Sb., o národních výborech**

Zákon č. 69/1967 Sb., o národních výborech

– Otázky pro seminář:

- 1) Jakou povahu měly národní výbory? Byly obdobou obcí jakožto veřejnoprávních korporací?
- 2) Co bylo posláním národních výborů?
- 3) Jak byly národní výbory kategorizované?
- 4) Jak byla vymezena působnost národních výborů?
- 5) Jaké byly mezi národními výbory vztahy?
- 6) Čím/kým byly národní výbory tvořeny?
- 7) Mohly národní výbory zřizovat obecní policii?